

Hva sier loven om organdonasjon og samtykke?

Fagdag OD 11.09.2023

Kine Lindstrøm, transplantasjonskoordinator

OUS RH

Organdonasjon og transplantasjon er regulert av en særlov:

- Lov om donasjon og transplantasjon av organ, celler og vev (Transplantasjonslova) LOV-2015-05-07-25

Transplantasjonslova er utdypet av en forskrift:

- Forskrift om dødsdefinisjonen ved donasjon av organer, celler og vev FOR-2015-12-21-1813

3 punkt som er særlig viktig i transplantasjonsloven

- Organdonasjon er viktig for at flest mulig pasienter kan få transplantasjon

§1. Formål

Formålet med lova er å sikre **best mogleg tilgang på organ, celler og vev til behandling av andre menneske, respekt for vilja og integriteten til donor** og at **omsynet til dei pårørande** blir ivaretatt

§11. Vurdering av om ein pasient kan vere aktuell som donor

Når døden er konstatert, eller når det er svært sannsynlig at døden vil inntreffe innen kort tid og videre livreddende behandling er formålsløs, **skal det vurderes om pasienten kan være aktuell som donor.**

3 punkt som er særlig viktig i transplantasjonsloven

- Hvem kan bestemme over organene til en person som er død?

§13 Samtykke

Når avdøde **har** gitt samtykke, **kan pårørende ikke nekte** donasjon.

Når den døde **ikke har** gitt et samtykke, **kan** donasjon gjennomføres dersom det **ikke ligg føre forhold** som tilsier at den døde ville ha motsatt seg. Pårørende til den døde skal spørres om det foreligger slike forhold.

Donasjon kan likevel ikke gjennomføres dersom **en av de nærmeste pårørende** nekter.

Pasient- og brukerrettighetsloven

Nærmeste pårørende

- Den som pasienten selv har utpekt mens han/hun levde
- Den som i størst omfang har hatt varig og jevnlig kontakt med avdøde
- Ta utgangspunkt i denne rekkefølgen:
 - Ektefelle/partner
 - Barn
 - Foreldre
 - Søsken
 - Besteforeldre
 - Eventuelt andre familiemedlemmer som stod den avdøde nær

3 punkt som er særlig viktig i transplantasjonsloven

- Når er en pasient død?

Forskrift om dødsdefinisjonen ved donasjon av organ, celler og vev (FOR-2015-12-21-1813)

§ 2. Stadfesting av døden

En person er død når det foreligger sikre tegn på total ødeleggelse av hjernen med et komplett og irreversibelt opphør av alle funksjoner i storehjernen, lillehjernen og hjernestamme

Varig hjerte og åndedrettsstans er sikre tegn på ødeleggelse av hjernen

For å kunne gjennomføre en organdonasjon må følgende betingelser være oppfylt:

- Erkjent intrakraniell skade eller sykdom
- Intensivbehandling og respiratorbehandling
- Videre intensivbehandling er formålsløs
- Organer som egner seg til transplantasjon
- Samtykke/aksept fra avdøde/pårørende
- Pasienten erklæres død enten på grunnlag av
 - totalt opphørt blodtilførsel til hjernen mens pasienten får respiratorbehandling (Donation after Brain Death- DBD)
 - varig hjerte- og åndedrettsstans når intensivbehandling trekkes tilbake under kontrollerte forhold (controlled Donation after Circulatory Death – cDCD)